

Tres nous *signacula* de bronze possiblement bètics

Marc Mayer

Completant el catàleg d'inscripcions romanes *alienae* conservades en museus i col·leccions particulars de Barcelona que ja emprenguérem fa uns anys, donem ara a conèixer tres nous segells de bronze conservats en col·leccions privades que han arribat al nostre coneixement molt recentment amb la indicació que podien procedir d'Andalusia, encara que romanien en elles sense marca exacta de procedència i una de les col·leccions originària havia estat formada fora de Barcelona fa més de cinquanta anys. La nostra referència és, doncs, insegura, però allò que sembla evident és que es tracta de peces de procedència forana al territori en què es conserven i que la col·lecció a la qual pertanyen sembla versemblantment hispànica. La patina dels bronzes, encara que no és un indicador cert, no s'oposa a l'origen bètic.

En aquestes circumstàncies d'informació poca cosa més podem fer que donar-los a conèixer i esperar que alguna empremta trobada es pugui relacionar amb ells per tal de precisar el seu origen.

El primer dels segells que tractem és un segell circular de bronze amb una nansa reforçada a la base i una perforació circular, com es pot veure a la fotografia (figs. 1 i 2).

Les seves mesures són: 3,8 x 5,5 x 0,8; nansa: 3 x 0,8.

El camp epigràfic (4 de diàmetre) està rodejat per una orla que acaba en dues espirals contraposades a la part superior.

El text, en dues línies, és:

M R X
M E

La nostra proposta és llegir M() M() REX, molt probablement amb una integració possible del tipus M(arcus) M(arcus) REX, per donar només un exemple.

Les lletres, d'uns 0,8 cm., són poc acurades i no mantenen una orientació vertical exacta en funció de l'orla circular en què estan compreses, ni tan sols per la integració entre les dues línies que proposem.

És molt difícil datar una peça d'aquest tipus, però el segle II seria una datació prudent, encara que res s'oposaria a un moment un xic posterior.

El segon dels *signacula* és de forma rectangular, vorejat per un filet (figs. 4 i 5). Les seves dimensions són 4,5 x 1,7 x 0,4, l'alçada considerant l'anella 2,2 i l'alçada de les lletres 1 cm. El text indica

M • E • T

Les dues interpuncions semblen *hederae* en forma de cor i s'observa en les lletres capital quadrada una mica aixafada, amb reforços incipients en els seus extrems, molt evidents en la T final.

La restitució no té dubte, es tracta dels *tria nomina* d'un personatge, el *praenomen* del qual seria possiblement *Marcus*, i portaria un *nomen* del tipus *Ennius*, *Egnatuleius* o *Egnatius*¹ i un *cognomen* del tipus *Terentianus* o bé *Tiro*. La datació possible seria la mateixa del cas anterior sense altres precisions.

El tercer segell és més interessant. Té també forma rectangular emmarcada per un filet i l'anell de subjecció és circular, però presenta una part superior aplanada (figs. 5 i 6). En alguns altres segells s'observen inicials en aquesta part aplanada de l'anella, però en aquest cas és anepígraf.

El text, naturalment invertit, indica de dreta a esquerra:

L(uci) VIVIARI
PRVNICI

¹ Per donar exemples només hispans, cf. J.M. Abascal, *Los nombres personales en las inscripciones latinas de Hispania*, Murcia 1994, p. 131.

FIGURA 1

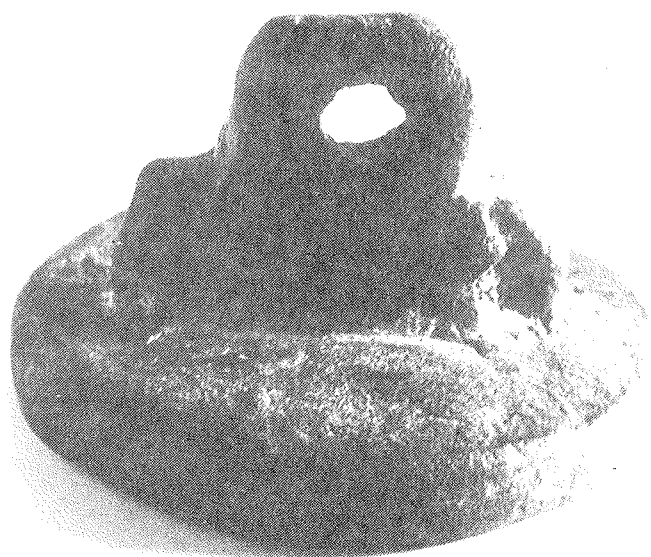

FIGURA 2

Les lletres són capitals quadrades acurades, amb reforços ben marcats i R tancades, de cua recta i relativament llarga; la C sobrepassa el semicercle i la N és ampla.

Sobre el *nomen* *Vivarius* l'únic exemple conegut és *Vivaria Euhodia* (AE 1973, 103).² El *cognomen* *Prunicus* és poc comú, però no desconegut; en tenim un a Tarragona (RIT 645) i un altre a Càceres (CIL II 712), encara que, evidentment, no portin el mateix *praenomen* i *nomen*.

La paleografia, la forma del segell i la indicació en genitiu ens porten a pensar en una datació possible a partir del segle I d.C.³

² Cf. H. Solin - O. Salomies, *Repertorium nominum gentilium et cognominum Latinorum*, Hildesheim - Zürich - New York 1988, p. 212.

³ J.M. Abascal, *op. cit.*, p. 473; hi ha també *Prune* documentat a Cartagena (CIL II 3495).

FIGURA 3

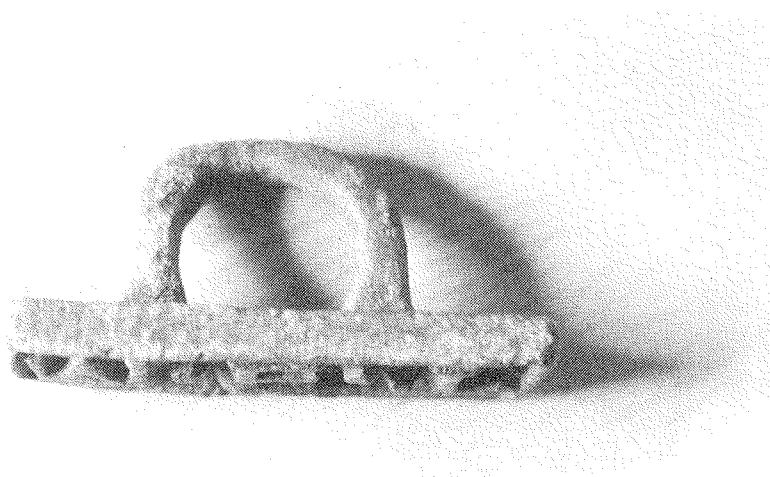

FIGURA 4

FIG. 5

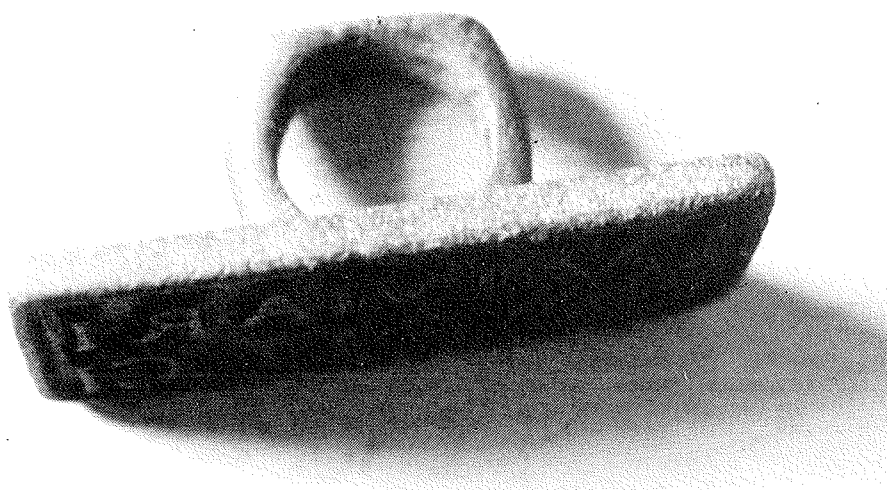

FIG. 6